Cigány görögkatolikus templom az 1950-es években Hodászon

Szeretném a szép könyvecskéket a mélységbe! 17°C. Magyar kellene.

(Ilkai Sándor: Vallás Budapest)

Sója Miklós Hodászon az 1940-es évek végén

Sója Miklós az 1940-es években valóságtemplomot emelt a hodászi cigányoknak.

A magyarországi tárgyiespolcon.

SZELLEM

Sója Miklós görögkatolikus parókus 40 évig dolgozott a szabolcsszatmári Hodászon és munkájának eredményei ma is érezhetőek a cigányok körében. Iránymutató ez a kitartás, türelem, az aprólékos szorgalmas munka. (…) Sója Miklós egész életével ad nekünk példát arra, hogy hogyan lehetett akár lehetetlen körülmények között is eredményesen végezni a cigánypasztorációt. Nem akart a cigányok papja lenni 1940-ben, amikor átvette papi megbízatását a nyíregyházi görög katolikus püspökről. Azt se tudta, hogy új állomáshelyén, a kelet-magyarországi Hodászon az 1500 görög katolikus mellett él még 1500 cigány is. Amikor kiment a nyomortelepre saját hitéből merített erőt és bátorságot, emberi nagyságra diktálta annokat a szép tetteket, amelyek az évek során összefliggő, koncepciózus szociális munkává, cigánypasztorációvá álltak össze.

(forrás:

Rok-Rác – PONCHO (saját terv és kivitel)

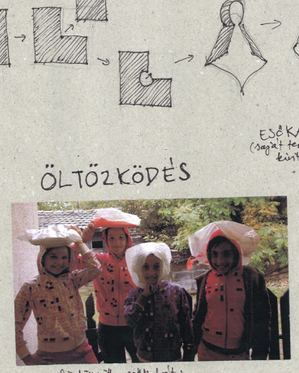

ESŐKABÁT (saját terv és kivitel)

ÖLTÖZKÖDÉS

Reggelizőt esztelat:
Esztelap: nejlonba csomagolt tankönyv
Kenő: nejlonzacskó

Tetőfedő (1100 Ft)

Magyarországon a cigányszor lakói adósságszabadult élete lesznek. Hogy legyen becsületes a szabadnap, illetőleg vasárnap dolgozza a GTEP Program az adósságukat: 5 ft egy fekő, 10 ft egy nadrág vagy egy kalap.

Magyarországon, ha tetszik a cigányszor a gyerekek, az Ökormágyat tetőtárcsort vasárnap nekik. Betontja, vagy a családok következő heti szegélyétől kivonja. Így aztán a gyerekek tetszés maradnak.

TETŐFEDÉS OLAJJAL, ECETTEL

Le kell kenni a gyerek fejét olajjal.
Egy éjszakán nejlonba kell becsomagolni (de legalább fél órára).
Reggel kiszedjük kijönnek a szikék, a tetűk pedig megfuldadnak.

(forrás: Sütő Emi, óvónő)

Attakor Szilvivel beszélgettem, szóba mertem hozni a téli problémát. Téli egyik nap megtörténik, és azót nincsen, hogy Zsóti hajában van vagy bemozgunk). Nagyon együttműködően reagál Szilvi, erre egyáltalán nem számítottam. Az elején tanácsoznak is örült, megkérdezte, hogyan kell pontosan csinálni.

Antónia(tanár) előtte Lili levegőn Robika haját, majd a három lányunk olajozzuk be a fejét, de végül csak Patit tudtuk kifésülni, mert tincsenkénti kb. 50 db szike volt benne, két óra alatt végeztünk vele. (A fiúk Szilvinkkel szemben vissza. Lámszert, hogy beszélni tudja, mert régóta tudta, hol van, és visszamjög tisztán adta vissza.) Antónia segítőkézet volt, minden tűlé telhetőt előtermentt, amire szükségünk volt. Kicsit megdöbbentett, hogy egy téri könyvvel gyógy tüzet. Ezzembe jutott, hogy a papír szemmel a szeleket hulladék gyűjtő helyett nekik is adhatnánk. Megállapodunk abban, hogy a mátik kell gyerekenk éjszakára nejlonnal bedusznziija a fejét és reggel 5-re megtisztik kifésülni őket.

A mai napot számba vetve igazán hálás lehetek a sorsomnak, hogy nyár elején és is megtervezhetem télrik, mert így igazi profiként mehetem tervet írnai...

Reggel visszamentünk volna Antóniákhoz folytatni a kurkászást, de kiderült, hogy a gyerekeket az apjuk elkísíthe iskolába, pedig megegyeztünk, hogy Gelyénak és Ramónának otthon kell maradna. (Annágy az ittmi állapotokat látva hasznosnak tartom a bizonyítások miatt) A családi pótlék elvonás tényleg, de ebben az esetben kifejezetten a visszájára fordult.) Így Lucával felmentek Natasát átnézni, van-e benne teni. Mivel volt, a lányok azt javasolták, ne tartsunk ma gyerekfigyelőszetet, felesleges, hogy itt is csak cserélgetnek a gyerekek a netvket. Nehéz kérdés, mert így ugyanazt csináljuk, mint az iskola, mondjuk azzal a különbséggel, hogy mi esetbe ki is megyünk a családokhoz kurkászni.

Lanva a problémra nagyságát, Viktorral ismesztnik a fáluba összefogást kezdeményezni. A vezőfelelőz mentünk előszőr, aki, mintán elmondta, hogy mindig tervezik „bizonyos" gyerekek megjgetve, holnap átnézi az összes gyereket az iskolában. Aztán a polgármesterri hívatuban Agócsa vezetőnt az utunk. Viktor kelő udvarlás után vezette elő a témát. Miután meghallgatta. Agy rossz tapasztalatait a témában, igérete kapnuk testünt szerre, fénlére.

A gyerekfigyelőszetet helyett Antóniákhoz indultunk kurkászni. A hazaküldött gyerekeket érezteem a lincselés hangulatot, ezért úgy gondoltam, legagyszerűbb a szülőnál megmondani nekik, hogy amíg nem rendeződik ez a testlélekjutat, addig nem lehet jönni. (Ezt persze lehet, hogy majd felülbíráljuk, de szabályunk megmaradt.) Megértően fogadták ezt az érvet. Szandikának elmondtam, nincs ebben semmi cél, nekem is volt, csak éppen a végtére kell jönni a dolognak.

Azt tervezték, mi csak megmutatjuk, hogy kell kifésülni, és rátaggyuk az anyukákra a dolgot, de, mivel Antónia nagy mosakban volt (kázzel, tűszöbben), ezt nem tudtuk végbevinnni, mi fésültük ki mindkettőnt ezennel gyereket. Holnap előre időpontot fogunk kérni Hajnitól.

Aztán a Bárison Szerbnek Rácz Gabika, Danikának Pityke vagy ie a baját (Danikára a szert nem lehetett rácskoakolni), majd mintán Luca előbb bekente a fejét, Natasát fésültem ki, aki az elég gondozatinál sírva fakadt. Végül megértette, hogy így sokkal könnyebben megy, és 1-2 hajmosással kijön majd belőle. A fürdőszoba bali kerestem okszerű megvakítatmatik Solténz Juci barátnőmmel régóta dédelgetett álmunkat, a testtisztepest. A Pityke anekdotával tarkított eseménynek igazán fesztiv hangulata volt, nem volt benne semmi megalázó, csak egy hatalmas hajas babát fésülgettünk...

Délután a vedőnő végzőszerint mindenkit az iskolában. Sülyes a helyszít: sok „parasz" gyerek is tetvesn.

Azzal a tervvel mentem ki a Petőfi utcába, hogy három családnal is megdézzem a fésülésben. A tervemet külső körülmmény hiánytota meg: valamelyik segély (a nyári korybában- választási negélynek kerezsztlnék el Viktorral) osztását „valamiért" előbbre hozták, hónap elején helyett ma kaptuk meg a családok. Tapi Gyuri ennek megfelelő állapotban fogadott.

Már kialakult ebben egy rutinom: ha a gyerekek az udvaron szétszóródva vannak, kicsit zavartan nézek, rögtön tudom, mi a helyzet. De most Szandi igazi díplomamakét viselkedett: rögtön mondta, ne menjek be, mert rósszg az apja. Mondtam, akkor jöjjön ki az anyja, vele szeretnék beszélni. Szandi bemesi szólni neki, de Gyuri nem engedte, hogy kijöjjön, ő jött ki helyette. Szennszete nagyon fösomon mondtam, miért jötem, és az első elutasításra mondtam, csak segíteni akarok, ha nincs rá igénye, megyek is tovább. Így aztán tovább indultam. De Szandi utánam jött, és megkért, hogy fésüljem ki. Behúztam a ház mögé, nehogy az apja észrevegye, és gyorsan megszetnem, vasa benne „betyű", kettőt is eszervtem, ahogy mázzik a hajám. Mondtam, hogy sajnálom, de így nem tudom, majd talán holnap. Továbbmesztem. A felmérés szerint a mindenkori legtervesebb család a következő ház: a Jónás gyerekek. Sajna kétszlik csak Feri jár hozzám. ő is csak nagy riátán, ügy a testlékkel semmiféle kapcsolatom nincs. Mivel nem volt senki az udvaron, hozzájuk be sem kopogtam, mentem tovább. Rácz Robikával kerszesítalt volt a helyszt: ő még csak 1-2 sörtés volt tűl, a gyerekek az ágyon hűzt írnak épp. A nagyobbkat hívtam a művészeti „szakaszt". Olgát meg fördetvtam megbezelni a dolgot. Örült a segítségnek, elmondtam, mire figyeljen és hagyram inét is, fésült is.

Ahogy mentem hazafelé, Tapiék előtt már vár ran Szandi és Ramóna. Kérnék, hogy fésüljem ki őket. Csak a bátszon lehet – mondtam. Kialakítás, hogy szükjenek meg otthonról... Szandi végül azt ajánlotta, hogy az anyjukról kérezkedtnek csak el tiszokban. Így okszerűt ölet surtyomban kikurkászunk Lilával a bajzon. Nem hasonlítunk testünk, csak elégül kesztik be és dunszetnik be a fejükat, majd fél óra után kifésülnik testlésével, amit eszbe mártogatunk, így már csak egy kis sö, mustár hátszyon volna a hibátlan számszmetszet... A művelet végszervé Lili megmosta, megszárította a hajukat. Nagyon nagy élmény volt, mert amúlott, hogy megszabadultak a kis vetszvikkel, Ramónának fél ora kemény munkával sikerült a nehéz mát raszta hajat kifésülhöm. Egy horogrol-lett belőle!

Akartam szólni fiúk adni, hogy folytassák otthon a művelmt, mert fiynkat rengetegt kell fésülkedni. De azt mondták, ha marad meg bor entre, könnyen lehet, hogy a tűrre dobja az anyjuk a fésűt. Ezért megbeszélltük, hogy majd én visszem le neki, de ők mondják meg, melyik nap alkalmas erre. Nagyon hálásak voltak, többször is megköszönik nekünk a tetvtelenítés Salgótarjánból. Vasosra van Lili hozzájuk nem Kérdem megérkezni Dani, aki most fiúlapszém dolgozik, és kérésünkre hozott 4 tetűlírtó Salgótarjánból. Vasosra van Lili hozzájuk nem Danikát kurkászni, és még most is ott van szegény... Lili egy igazi hős: ahogy Luca is egy napnyi tovább maradt, és csak ma hajnalban mehet haza, é sem hagy szerbem, és pénzükig marad a végrehan.

...elmesztem tetűmozzisme: egy paranszgyerek, Szabina is elkapta a nyavalyát. Az anyja elmondta, hogy ő mindig elkapja, ő nem tudja mi az oszájon, mert mát tönszny testünrbe marja a fejét és az sem használ. Adtam fésűt, elmondtam a protokollt - nagyon hálás volt erte. (...)

A Petőfi utcában már csak egy „betyár" családnál nem jártam. Sajnos veltük szemmi kapcsolatom, csak a legkisebb gyerek néz el hozzánk a szülőhöz. A nagymama fogadott, mert az anyuka épp alszik. Elmondtam, mi a problémra, erre rögtön mondta, hogy azok nem az ő gyerekei. A fiúk elvette, türelmetlenül végigdaliagatott. Ennek nem volt sok eredme, úgysem fogja őket kifésülni. (...)

Ezze fájnzi jött kurkászszra. Fél 10 körül végeztünk,ezért hazakszmtem.

TETŰ-SAGA, Magyarország, 2010 szeptember 28-okt. 1
(nagybörzsönyi feljegyzések)

Alapjaiban különbözik egymástól az európai és a cigány kultúra tisztaságfelfogása: az egyik a külső, látható tisztaságra helyezi a hangsúlyt, a másik a láthatatlan, belső tisztaságra.

A kétféle tisztaságfelfogás – a gádzsó és a roma – kétféle világképet, gondolkodásmódot is jelentett. Az egyiknek már kialakult, fejlett módszerei, eszközei vannak a test, a ruházat, a lakótér és a környezet látható tisztaságának biztosítására, a tárgyak, a felületek tisztítására, mosására. Ehhől vezeti le az egészségvédelem, a higiénia szabályait. A másiknak nincsenek ilyen eszközei, módszerei sem, ezért olyan szabályokat, tilalmakat alkalmaz, amelyek a bajok, leginkább a fertőzések kialakulásának megelőzését szolgálják. (Érdekes lenne megvizsgálni, hogy voltak-e ilyen típusú tisztasági tabuik a nagy pestis- és kolerajárványok helyszínein élő közösségeknek.)

Amikor a két kultúra találkozott, tagjai kölcsönösen pszkosnak találták egymást, s gyakran ma is annak találják.

(részlet Romano Kalce Sándor Cigányszor C. művéből. Romano Kalce Sándor Magyarországon született, ott töltötte gyerekkorát.)

TISZTASÁG

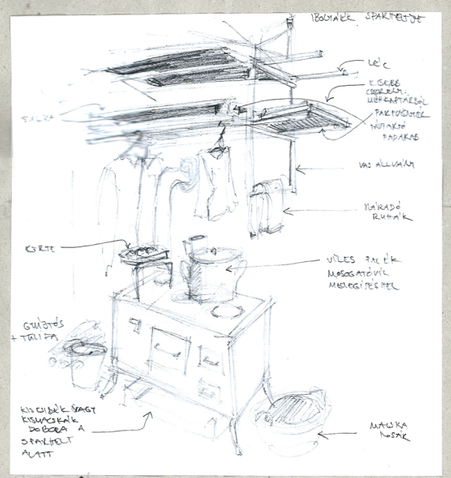

LÉTMINIMUM

NEM AKAROM MEGMONDANI A TUTIT, SEM UTOPISZTIKUS ÉLETRENDET KITALÁLNI, CSAK BEMUTATNI A TAPASZTALATAIMAT, ILLETVE GONDOLATOKAT, AMIKKEL ALKOTNUNK.

...a hipózós tisztaságmánia. Nem tudok hinni abban, hogy a *mi* (tisztasági) normáinkat kell egy az egyben *rájuk* erőltetni. Nekem részben arról szól az ittlétem, hogy – mivel ez egy valahogy mégiscsak működő rendszer - az ő életüket is tanulmányozom. Lehet, hogy naiv vagyok (sőt, biztos), de, ha igaz lenne az, hogy minden bajt csak fertőtlenítéssel lehet megoldani, már senki sem élne a teleplakók közül. Egyszóval sokkal áldásosabbnak érzem a finomabb beavatkozásokat (pl.: tetűirtás olajjal: kímletes, olcsó, hozzáférhető anyag, és még csak rezisztens sem lesz az élőskódó). És még sok hasonló ötletem lenne, pl. angolvécé helyett komposzt WC, ami a kertbepiszkításnál sokkal kulturáltabb, mégisem kell tetemes vízdíjat fizetni 8-10 fő produktuma után.

naplóbörzsönyi, 2010 szeptember 1.

MARKÓCI MOSOGATÁS

Mivel Markóczon nincs szennyvízcsatorna, legtöbbször két lavórban mosogatnak, majd a piszkos vizet az udvarra öntik. Ha körszezetben mosogatószert használnak, nem öntenek a kertekbe és meg a víz kórfogzást is helyben tartják...

ÁLOMSZÉK

Önszerkpítésen a fajtaszéknek-ban alomszéknek hívják a wc-t: elkészült elljúgónyírót, tetején lyukas deszkadoboz WC ülőkével, benne nagy műanyagvödör. Bicikliütőnk ott volt a nálláásunk, így volt alkalmunk megtapasztalni, hogy az „alomszék" a tetőtérjor (vagy kassa) szórásának köszönhetően tényleg nem különösebben büdös.

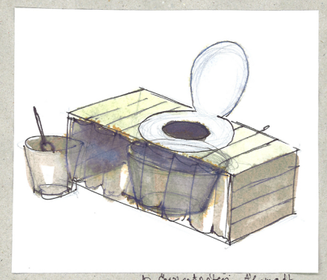

Az önszerkpítésű Álomszék

MAKROBIOTIKUS FÜRDÉS

A makrobiotikával egyáguló emberi úgy fürdik, hogy egy forró vízbe nádtok törökkávéval dörzsöli és a testét. Hortikon, meleg víz nem érinti és is ezt kezdtem, minden reggel arra ébredtem, hogy fázom, így rögtön bebújtatom a sportbellbe és azzal forralom a fürdésemet!

(A fürdés más betegséget gyógyító élettmód

MOSÁS

Misi ma azzal a kéréssel jött, hogy szeretné a ruháját kimosni. Hozott ruhát, mosóport is. Nagyon örültem ennek az önállóságnak. Később Rácz Rozi is megjelent egy szatyor ruhával és egy adag mosóporral.

(naplóbörzsönyi, Magyarország, 2010 szeptember 19.)

A magyarországi Bokszban van egy mosógép, amit bárki használhat. Ottléte alatt a gyerekek is szoktatják a használatára. A saját ruháinat általában kézzel mossuk. Fájóan, hogy a ruha nem a mosóport lesz illatos, hanem a friss levegőn való szárítástól...

VEHETEK akármilyen üres teret, és azt mondhatom rá: csupasz színpad. Valaki kereszülmegy ezen az üres téren, valaki más pedig figyeli; mindössze ennyi kell ahhoz, hogy *színház* keletkezzék.

forrás: Peter Brook: Üres tér (1968)

A szépségszemlélet, azt az állapotot, amelyre az önuralom megszerzésére irányuló gyakorlatokkal és az élvezetszerű vallásos szertartásokkal törekszünk, szabadságban szokták szemlélni. Nem azért fontos, hogy ura legyünk vágyainknak és gyötrődéseinknek, hogy megszerzett vagy visszaszerzett szellemiről áttekintésünk, s illúziónk – ismétlem: illúziónk – szerint szabadok legyünk, hanem azért, hogy szabadok lehessünk, és meg is érezhessük ezt a szabadságunkat. Annak bizonyítékát láthatjuk ebben, ha ez egyáltalán még bizonyítékra szorul, hogy a görögök szabadságon nem egyszerűen az állam egészének függetlenségét értik, miközben az állam polgárai csupán annak egyénisége és önálló szellemi alkotóelemei volnának. A megteremtendő és megőrzendő szabadság valóban a polgárok összességének szabadsága, de egyben az a forma is, ahogy az egyén önmagával viszonyul. Az állam alkotmánya, a törvények jellege, a nevelés formái, a vezetők magaviselete nyilvánvalóan fontos tényezők, melyek hatnak a polgárok viselkedésére; az állam számára viszont nélkülözhetetlen az egyéni szabadság, az egyének azon képessége, mely lehetővé teszi számukra az önuralom megszerzését.

Összefoglalóan azt mondhatnánk, hogy az *szépkészítés* mint az egyén erkölcsi szubjektummá válásához nélkülözhetetlen gyakorlati eszköz fontos, sőt kiemelt problémája a klasszikus görög gondolkodásnak, legalábbis a szókratészi hagyományunnak. Ezt az „szépkészít"-é azonban nem sajátos eljárások olyan egymásekére gondoltak el s alkották meg, amely a maga technikával, eljárásaival, receptjeivel valamiféle kötöttes, a létekre irányuló művészet képezett volna. Egyféltől azért nem, mivel nem különbözik magának az erénynek a gyakorlásától: annak megelőzgő ismétlése. Másfelől pedig ugyanazokkal a gyakorlatokkal él, mint amelyek a polgárok képzésére szolgálnak: egyidejűleg válik valaki önmaga és mások urává.

Kolesnik Michel fordult:
A szexualitás történetek II.
Cikuz művelet

A biciklizés a városi közlekedés XXI. sz-i forradalmasított változata. Miután kitapasztaljuk a legrövidebb, de legkevésbé forgalmas (benzingőzös) utat a munkahelyre/iskolába/piacra/bárhová, egy teljesen új városi térélmény részeseivé válhatunk. Aki sosem próbálta, annak nehéz elképzelni a különbséget! Nem kell stresszelni a parkolóhelyi/parkolódíj, a forgalmi dugó vagy a menetrend szeszélye miatt. Egyenletes, tetszőlegesen választható tempóban kerekezhetünk végig – már ahol lehet: nem ütnek el és én sem ütök el senkit. Ez egy nagyon kényes egyensúly: magához a biciklizéshez hasonlítható, ahol tudtunk nélkül mást sem teszünk, mint egyensúlyt keresünk. (…)

forrás: Olimpia 2020 pályázat (készítők: Hajós Balázs, Herczel Márton, Halgas Veronika, Hadas Dániel)

La Rochelle, 2009.

Biciklivel indulok a nagy kalandra. A benczúrfalvai bekötőút és Szécsény között a 22-es út mentén annyi fejfa van, mint egy kisebb falusi temetőben. A Szécsényt Rimóccal összekötő úton gyászoló anya és felnőtt fiú hoz virágot két huszonéves „fejfájára". Hazafelé Szécsényben a Iudányhalászi elágazásnál tűzoltók, mentők, bűrmészkodók: egy, a 22-es törő érkező autó egyenesítette ki a T-elágazást és fúrodott bele a házfalba.

naplóbörzsönyi, 2010 augusztus 14.

KÖZLEKEDÉS

Busszal jöttünk Salgótarjánig Bégi barátnőmmel. A sofőr – miután a kiszemelt busz csomagtartójába nem fért volna be a biciklink, és felajánlotta az ő 20 perccel később induló, nagyobb csomagterű járatát - annyira körbeugrált minket, hogy még ajándék szódát is kaptunk tőle palackban. Salgótarjántól Magyargécig gyönyörű út vezet a cserhát lábánál, egy óra kellemes biciklizés.

naplóbörzsönyi, 2010 augusztus 8.

Forrás: http://ho-mabi.skyrock.com/

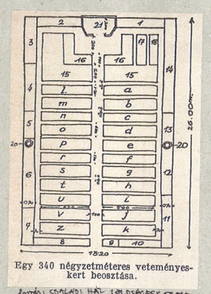

Egy 340 négyzetméteres veteménykert beosztása.

forrás: CSALAY, HA LOPSZÖSZELETTE [illegible] Lászlóné (1940)

BODAG (Vesaro, parasze, fogdosa)
· só, ecet, tűzdelőtorkos, víz
· parazsalló, vagy platnin, 3-4 cm vastagon

TÁPLÁLKOZÁS

MARKÓCI REGGELIM

Belyhesítek hóka sóó vízben megfőtt, Mama, medvehagyma a kertből

Ez a szépi és nagyon finom ürülék egy parazsítási lét kertjének kanyarítéknyájára nőtt-tőle megalitt :)

Gabonapuhosító (26 000 Ft)

gyógynövény termesztés a magyarországi Kosuth utcában.

Magyarországon sokan gyűjtenek és termesztenek gyógynövényt, hogy pénzt keressenek, segítsen, ha betegek lesznek, orvoshoz forduljanak, aki drága injekciós kúrát ír elő egyszerű ház ecetek is.

EGÉSZSÉG

Termosz (4000 Ft)

MARKÓCI ÜDÍTŐ
· 1 egység ecet
· sói egység víz
(hűlt, friss és mennyiszerű)

Este átmentem Mariannékhoz, vittem neki gyógyteát, mert 8. hónapban lévő kismama és beteg szegény. (…) Amikor Natasa nagyon beteg volt, fűztem neki „nyolcórás rizst"; miután kitört a nátha, minden köhögő embert hársfakakukkfű teáztatok, és akinek ízlik, az még otthonra is kap!:)

naplóbörzsönyi, 2010. szept.-10.

Szép Kálmán (Szép Kálmán Gyógyszerész Egyesület)